

Anders

Ja

D66 Heeze-Leende

Verkiezingsprogramma 2010 - 2014

Anders

Ja

D66

Voorwoord Alexander Pechtold: Anders Ja D66

Ik ben blij dat u dit verkiezingsprogramma leest. Dat u de tijd en moeite neemt om u te verdiepen in de ambities, plannen en ideeën van D66. Graag maak ik van deze mogelijkheid gebruik om onze prioriteiten met u te delen. Toe te lichten waarop wij in de komende periode onze energie gaan richten.

D66 kiest voor vernieuwing omdat het nodig is. Nederland is een mooi en welvarend land. Maar ook een land dat heeft stilgestaan, terwijl de wereld verandert. Een land dat belangrijke beslissingen te lang voor zich uitgeschoven heeft. Een land dat vraagt om verandering. Om een nieuw perspectief, een stip aan de horizon. Niet angstig voor de toekomst, maar optimistisch. Vol vertrouwen in de eigen kracht van mensen.

Wij durven te kiezen, en inderdaad, daarmee zetten wij ons af tegen het grijze gemiddelde en de huidige politiek van stilstand. Wij hebben een alternatief, een eigen ambitieuze vernieuwingsagenda. Een agenda om Nederland een voortrekker en baanbreker in de 21e eeuw te maken. Een agenda waarmee wij volmondig 'Ja' zeggen tegen de uitdagingen en kansen van morgen.

We moeten zorgen dat werknemers flexibel en weerbaar worden. Dat ook starters een huis kunnen kopen. Echt werk maken van kennis en innovatie. En van de doorbraak naar een duurzame economie. Met een overheid die zijn beperkingen kent, maar doet wat zij belooft. In een samenleving gericht op ruimte voor individuele ontplooiing. Die mensen niet verdeelt maar helpt emanciperen. Net als D66 verschillen tussen mensen positief waardeert, omdat ze veerkracht en creativiteit brengen.

In maart kunt u uw stem weer laten horen. Dan kunt u kiezen voor vernieuwing. Dan bepaalt u hoe uw gemeente er uit gaat zien. Daar moet de verandering beginnen. Dicht bij huis. In uw gemeente, uw wijk, uw straat. Want na meer dan 10 jaar ervaring in de lokale politiek als gemeenteraadslid, wethouder en burgemeester, weet ik dat de meeste van uw ergernissen en ongemakken daar worden opgelost. Ook in uw gemeente staan gemotiveerde en deskundige D66-kandidaten klaar om vol optimisme de verandering vorm te geven. In dit verkiezingsprogramma vindt u onze voorstellen daarvoor, passend in onze vernieuwingsagenda. Met 5 kernpunten: werken, kennis, duurzaamheid, wonen en kwaliteit van de overheid.

Stilstaan of hervormen: werken in de 21e eeuw

In economisch zwaar weer moet de vernieuwing beginnen op de arbeidsmarkt. D66 is overtuigd van de kracht en vindingrijkheid van mensen en bedrijven. Ook in de crisis waarin wij nu verkeren, zal die kracht de economische ommekeer moeten drijven. De overheid moet voorwaarden scheppen en barrières voor mensen wegnemen. Niet doen alsof mensen nog steeds hun hele leven dezelfde baan houden. Die baan is tijdelijk, uw vaardigheden blijven.

D66 wil meer flexibiliteit en persoonlijke weerbaarheid. Meer solidariteit tussen jong en oud, actief en niet-actief, insiders en outsiders. Wij pleiten voor het geleidelijk verhogen van de AOW leeftijd, voor het verhogen van de arbeidsparticipatie van oudere werknemers, outsiders en ouders, een vernieuwd ontslagrecht. Kortom: een arbeidsmarkt voor de 21e eeuw.

Anders

Ja

D66

Eindelijk werk maken van kennis en innovatie

Het belang van kennis en innovatie is glashelder. Er is veel gepraat maar weinig actie. Onze handen jeuken. Alleen het allerbeste onderzoek en onderwijs is goed genoeg. Goed onderwijs is de beste garantie voor persoonlijke, maatschappelijke en economische ontwikkeling. De basis voor een samenleving waarin iedereen tot zijn recht komt en alle mensen de kans krijgen het beste uit zichzelf te halen. Wij willen tot de top behoren, niet tot de middelmaat. Dat betekent veel meer investeren. Maar ook meer vrijheid voor scholen en leraren om dat onderwijs, samen met ouders en leerlingen in te richten. Minder bureaucratie en regels van bovenaf. Meer ruimte voor ontplooiing. Meer leren, meer stimuleren, meer doorstroming en minder uitval. Daarom pakken gemeenten zwakke scholen, slechte huisvesting en schooluitval aan.

Omwenteling naar een duurzame economie en samenleving

Meer ambitie, meer durf, meer vrijheid en minder regels. Met die houding kunnen we ook de omwenteling naar een duurzame economie en samenleving maken. We zijn het verplicht aan komende generaties onze samenleving en economie te verduurzamen en klimaatverandering tegen te gaan. Nu is het moment daarvoor. De natuur in onze steden en dorpen, onze wateren en onze wereld beschermen. De ecologische 'voetafdruk' van ons land en onze generatie moet terug naar een eerlijker aandeel. Niet met symboolpolitiek, doemdenken of luchtfietsen. Maar met innoveren en stimuleren en alleen waar nodig verplichten en verbieden. Al onze creativiteit en innovatiekracht inzetten. Op duurzame technologie, groene energie, schoon wonen, werken en vervoeren.

De vastgelopen woningmarkt hervormen

Niet alleen de arbeidsmarkt, ook de woningmarkt zit op slot. Regels voor huursubsidie, bouwprocedures, hypotheekrenteaftrek en sociale woningbouw hebben de markt vast laten lopen. Wij moeten haar weer in beweging brengen. We moeten woningcoöperaties hervormen. Zij moeten goed gecontroleerde publieke organisaties zijn, zonder commerciële neventaken en avonturen. Duidelijk zijn in wat de private sector kan regelen en wat een publieke zaak is. De woningmarkt moet minder regels krijgen zodat meer en meer verschillende huizen gebouwd worden. Zodat starters ook in de steden een woning kunnen kopen.

De overheid is er voor u

Met die gedachte is D66 meer dan 40 jaar geleden opgericht. En nog steeds is deze actueel. We zien macht zonder tegenmacht. Een overheid die uitbreidt, opschuift en binnendringt. Maar niet doet wat ze belooft. Er zijn nieuwe regenten. Mensen die met regeltjes komen die uitgaan van wantrouwen in plaats van vertrouwen, die onze burgerlijke vrijheden onder druk zetten, regels die ontplooiing van mensen in de weg staan. De overheid is er voor de mensen en niet andersom. Wij willen een overheid die 'Ja' zegt en ruimte biedt voor initiatieven. En de overheid moet zekerheid bieden over het uitvoeren van haar kerntaken. Goede dienstverlening, kwaliteit in het onderwijs, goed openbaar vervoer, een leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Daarbij vindt D66 dat we zoveel mogelijk zaken zo dicht mogelijk bij de burger moeten organiseren. In gemeenten, want daar is maatwerk en verantwoording het best mogelijk.

Anders

Ja

D66

Ons perspectief op mens en maatschappij – individuen die zich ontplooiën

Onze vernieuwingsagenda sluit aan bij ons perspectief op mens en maatschappij. D66 houdt van verschillen. Mensen zijn niet gelijk, wel gelijkwaardig. Bij D66 is ieder mens er één. Niet één van velen maar uniek en waardevol. D66 waardeert juist de verschillen tussen mensen. D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen. In een maatschappij die bloeit als er ruimte is voor individuele ontplooiing. Wie zichzelf kan redden moet de ruimte krijgen om eigen keuzes te maken. Wie tijdelijk een steuntje in de rug nodig heeft moet kunnen rekenen op de overheid. Krachtige individuen en hun onderlinge samenwerking zijn de bouwstenen voor solidariteit en voor samen leven; niet de overheid.

In een Nederland met nieuw optimisme kunnen we ons ook losmaken van het splijtende integratiedebat. D66 deelt u niet in. Wij denken niet in gezinnen, geslachten, generaties of geloven. U bent uzelf met eigen talenten en eigen verantwoordelijkheden. Daarom verzet D66 zich tegen een overheid of politiek die mensen vooral als onderdeel van een groep benadert, als familielid, als werknemer of als aanhanger van een bepaald geloof. U bent uniek en geen gemiddelde of stereotype. Daarom willen wij ook weg van het traditionele integratiebeleid. Vooral werken aan emancipatie. Onderwijs en arbeidsmarkt zijn daarvoor de sleutels. Natuurlijk met oog voor terechte ergernissen over overlast, onveiligheid en geweld. Die mogen niet worden geaccepteerd als cultuurverschil maar worden aangepakt door politie en justitie, zonder onderscheid. Etniciteit en achtergrond zijn geen excuus, en ook geen verwijt. Iedereen verdient gelijke kansen en gelijkheid voor de wet. En daarbij heeft de overheid wél een rol.

Vernieuwing start aan de basis – het belang van lokale verkiezingen

De vernieuwingsagenda van D66 zal niet zonder slag of stoot gerealiseerd worden. Dat doen we samen met u. Voor, tijdens en na de verkiezingen. D66 vertrouwt op de kracht van het lokaal bestuur. Voor heel veel zaken is lokaal maatwerk beter dan regels uit Den Haag. Sterk lokaal bestuur vraagt ook om vernieuwing. Krachtige gemeenten, met heldere verantwoordelijkheden en bijpassende middelen, meer inspraak en verantwoording, meer gekozen bestuurders. En kleinschalige voorzieningen, met de menselijke maat. U vindt verderop in dit verkiezingsprogramma meer over onze plannen in uw gemeente. Ik wilde deze kans gebruiken om die lokale plannen in een bredere context te plaatsen. Ook dit programma vormt een belangrijke bouwsteen in onze vernieuwingsagenda. Ik vraag u de plaatselijke D66 kandidaten dan ook te steunen en op 3 maart 2010 D66 te stemmen.

A handwritten signature in black ink, which appears to be 'A. Pechtold'.

Alexander Pechtold

Fractievoorzitter D66 in de Tweede Kamer

Anders Ja D66

Inleiding: 3 thema's

In maart neemt D66 in de gemeente Heeze-Leende, bestaande uit de kernen Heeze, Leende, Sterksel en Leenderstrijp, voor het eerst deel aan de gemeenteraadsverkiezingen. Op basis van de vijf richtingwijzers die D66 op landelijk niveau heeft vastgesteld heeft D66 Heeze-Leende een programma geschreven met drie thema's: Wonen en werken, Leven en Besturen in Heeze, Leende, Sterksel en Leenderstrijp.

D66 streeft naar een behoud van de eigen identiteit van elke kern met realiteitszin voor het dienstenniveau dat daarin aangeboden kan worden: decentraal wat kan, centraal wat moet.

Het programma staat in het teken van het sobere beleid waar deze tijd om vraagt. De overheid richt zich op de kerntaken van de gemeente Heeze-Leende; de inwoner is individueel verantwoordelijk voor het eigen doen en laten. D66 heeft diverse gesprekken gevoerd met belangeninstanties en scholen in de gemeente en met de D66-groepen in de directe omgeving van de gemeente Heeze-Leende.

Vijf richtingwijzers

D66 benadert mens en maatschappij met het vertrouwen dat mensen veel problemen zelf kunnen oplossen, je reikt de helpende hand als dat eens niet lukt. D66 heeft en toont respect voor onze medemens; door de zorg voor komende generaties stáát D66 voor duurzaamheid. We zijn niet bang om verder te kijken dan onze eigen gemeente. Ook zijn we bereid om lastige keuzes te maken. En dat is hard nodig. Het zijn in veel opzichten zware tijden. Dan is voor velen de verleiding groot om hun heil te zoeken in oude patronen.

In dit verkiezingsprogramma tonen onze standpunten welke problemen, uitdagingen en oplossingen wij in de samenleving van de gemeente Heeze-Leende zien. De wereld staat de komende vier jaar niet stil. Ook ná de verkiezingen zullen er ongetwijfeld onderwerpen op de raadsagenda komen die we nu nog niet kunnen voorzien.

Om u te laten beoordelen hoe onze D66 fractie hierop zal reageren, willen we kort uitleggen hoe wij naar de mens en de maatschappij kijken. Wij hanteren vijf richtingwijzers waarmee de manier waarop D66 in het leven en de politiek staat beknopt is samengevat. Elke richtingwijzer is afzonderlijk zeker niet uniek voor het D66 denken, maar het is de combinatie van juist déze vijf denkrichtingen die de mens en maatschappijvisie van D66 definiëren. Iedere D66-er en D66-stemmer herkent zich in die beleidslijnen. Deze vijf richtingwijzers maken ook dat onze standpuntbepaling voor u als inwoner voorspelbaar is: onze standpunten komen voort uit

één of meerdere van onze richtingwijzers. Hieronder een beknopte omschrijving.

Anders Ja D66:

- Ja, vertrouwend op eigen kracht van mensen
- Ja, zorgzaam voor anderen
- Ja, transparante besluitvorming en doelmatigheid
- Ja, duurzaam
- Ja, toekomstgericht
- Ja, verwelkomend en nieuwsgierig naar anderen
- Ja, regionaal

1 Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Wij willen dat de overheid deze kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

2 Denk en handel internationaal

Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij onderkennen dat Europa steeds meer ons binnenland wordt. Internationale samenwerking en economische vooruitgang zijn de sleutels naar een wereld met minder oorlog en conflicten. Daarbij handelen wij steeds pragmatisch, nuchter en op basis van feiten. 'Internationaal' vertaalt D66 in de gemeente Heeze-Leende als 'regionaal'.

3 Beloon prestatie en deel de welvaart

Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig, wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen. Wij streven naar economische zelfstandigheid voor zoveel mogelijk mensen en vinden dat mensen die goed presteren daarvoor een beloning verdienen. Wij vinden het vanzelfsprekend om welvaart met elkaar te delen. Voor mensen die zichzelf niet kunnen redden dragen we een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

4 Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen. Dat geldt voor de mensen om ons heen en voor onze omgeving. De aarde is niet van ons en dus geen gebruiksartikel. We willen stoppen met het uitputten en vervuilen van onze leefomgeving. We willen dat in de discussie over natuur en milieu niet het behoud, maar de aantasting van natuur en milieu gerechtvaardigd wordt.

5 Koester de grondrechten en gedeelde waarden

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst. Centrale waarden zijn voor D66: lichamelijke integriteit, geweldloze oplossing van belangenconflicten en een respectvol gehanteerde vrijheid van meningsvorming en uiting, inclusief respect voor onze democratische rechtsstaat. Die waarden zijn universeel en zonder meer bovengeschikt. Wij beschermen de grondrechten van onszelf en anderen.

D66 Heeze-Leende

De kandidaat-gemeenteraadsleden van D66 Heeze-Leende:

1. Pieter van der Stek, Leenderstrijp
2. Wilma van Dommelen, Heeze
3. Maarten van Dooren, Leende
4. Jan Bierings, Leende
5. Kees de Wit, Bruggerhuizen

1. Wonen en Werken

Dit wil D66:

Heeze-Leende is een aantrekkelijke gemeente en nadrukkelijk ook een prettige plek om te wonen. De oude dorpskernen zorgen hiervoor en deze moeten er ook in de toekomst voor zorgen dat de kernen Heeze-Leende-Sterksel-Leenderstrijp hun eigen dorps karakter behouden. Daarnaast moet de gemeente ook meewerken aan de huidige de toekomstige woon- en werkbehoefte van mensen. Goede en veilige bereikbaarheid met weinig overlast hoort ook bij een aantrekkelijke woon- en werkomgeving en D66 wil hier vaart in brengen. Vanzelfsprekend wil D66 dat onze landelijke gemeente met veel natuur, zich versterkt gaat inzetten voor verduurzamen van onze energievoorziening.

Duurzame en harmonieuze woningbouw

Regionale afspraken verplichten de gemeente Heeze-Leende tussen 2010 en 2020 ongeveer 600 woningen te bouwen. Dit is de prijs voor behoud van onze zelfstandigheid als gemeente maar biedt ons ook een kans om eigen keuzes te maken. D66 kijkt kritisch naar deze te bouwen aantallen. In geval van wijzigende behoefte moet in overleg met de regio het aantal geraamde woningen worden bijgesteld. Wij vinden dat er niet meer moet worden gebouwd dan nodig is om aan de behoefte van de markt te voldoen.

Specifieke groepen vormen de starters en de senioren. Voor starters is het momenteel niet gemakkelijk om een voor hen betaalbare woning te verkrijgen. De gemiddelde leeftijd van de inwoners van de gemeente Heeze-Leende zal in de komende jaren toenemen. Veel ouderen willen graag in hun eigen, vertrouwde woonomgeving blijven. De gemeente moet bij bouwprojecten inzetten op levensloopbestendige woningen. Dit soort woningen is gemakkelijk aan te passen aan de levensfase van de bewoners; van starter tot senior. Soms is splitsing van de woning/boerderij een goede oplossing voor de oudste generatie om toch thuis te kunnen blijven wonen. D66 is hier voorstander van.

D66 wil inzetten op duurzaam (ver)bouwen. Goed voor het milieu en de portemonnee. Toepassing van zonnepanelen en warmtepompen moet worden gestimuleerd en gefaciliteerd. Daarbij vraagt D66 vooral aandacht voor aanpassing van bestaande bouw aan de nieuwe inzichten op dit gebied.

Tot nu toe wordt in de gemeente Heeze-Leende gewerkt aan plannen waarbij de netto opbrengst van onroerend goed verkopen gebruikt kan worden voor infrastructurele voorzieningen. De koppeling van projecten zoals de Bulders aan de financiering van de rondweg van Heeze is hier

D66 zegt JA tegen:

- Behoud van het dorps karakter van de kernen Heeze-Leende-Sterksel-Leenderstrijp
- Niet meer bouwen dan noodzakelijk
- Duurzame milieuneutrale woningbouw met alternatieve vormen van energievoorziening zoals warmtepompen en zonnepanelen
- Meer aandacht voor starters, senioren, mantelzorg
- Transparante financiering van gemeentelijke projecten

een voorbeeld van. D66 wil dat toekomstige financieringen transparant zijn en niet meer afhankelijk zijn van onzekere en onduidelijke opbrengsten van onroerend goed.

D66 zegt JA tegen:

- Spoorwegovergangen ombouwen naar ongelijkvloerse kruisingen
- Structureel aanpakken van verkeersoverlast in kommen
- Verbetering verkeersafwikkeling aansluiting A2-N396
- Inzetten op betere OV-verbindingen

Verkeersveiligheid en bereikbaarheid

D66 maakt zich zorgen over de veiligheid van de gelijkvloerse spoorwegovergangen. Eigenlijk zijn dit soort kruisingen van verkeer volgens ons niet meer bij de tijd. Wij beseffen dat de ombouw naar ongelijkvloerse kruisingen met bruggen of tunnels zoveel kost dat dit niet snel en ook niet alleen door de gemeente bekostigd kan worden. Wel willen wij er serieus een begin mee maken bij de overweg op de Muggenberg als de uitvoering van de rondweg wordt gestart. Vervolgens moet een planning gemaakt worden voor de ombouw van de overige spoorwegovergangen. Voor de financiering zijn er voorbeelden uit andere gemeenten waarbij zowel ProRail als het ministerie van Verkeer en Waterstaat bij hebben gedragen aan de kosten om spoorwegovergangen om te bouwen naar ongelijkvloerse kruisingen.

De aanleg van de rondweg via de Muggenberg geeft gedeeltelijk lucht aan de kom van Heeze. Het verkeer van Geldrop en Leende naar de Somerenseweg (o.a. crematorium) blijft echter problematisch. Ook de kom van Leende is te nauw voor doorgaand verkeer. D66 wil voor deze problemen een planmatige aanpak voor middenlange en lange termijn. Voor D66 bestaat de oplossing niet uit het ongestructureerd asfalteren van bestaande zandwegen. Dit verstoort het landelijke karakter en stimuleert sluiptverkeer.

De aansluiting A2-N396 (Valkenswaardseweg) is vaak overbelast. Bij de uitvoering van de verbreding van de A2 tussen Eindhoven en Leende moet hiermee rekening gehouden worden. Bijvoorbeeld door aanleg van rotondes.

Heeze en Leende hebben via de spoorlijn respectievelijk de buslijn 173 goede verbindingen met Eindhoven en Weert en tussenliggende plaatsen. D66 zet zich in voor behoud hiervan. De onderlinge OV-verbindingen tussen onze eigen kernen worden voornamelijk verzorgd door buurtbussen die niet in het weekend rijden. Van Leende naar Valkenswaard loopt de OV-verbinding zelfs via Eindhoven. D66 wil zich sterk maken om alle slechte OV-verbindingen te verbeteren.

D66 Heeze-Leende

D66 zegt JA tegen:

- Behoud van buitengebied
- Kansen geven aan agrarische ondernemers
- Stimulering van toerisme, zorg en opwekking duurzame energie

Zorg voor het milieu

Ons denken en handelen zijn gericht op duurzaamheid. We zijn het aan onze kinderen verplicht om wijs om te gaan met de aarde en de hulpmiddelen die er zijn. Wij nemen het begrip "Mondiale Voetafdruk" centraal en streven ernaar de voetafdruk van Heeze-Leende te verkleinen. Dit is de kapstok waaraan wij al onze actiepunten ophangen.

D66 wil daarom ook de agrarische ondernemers stimuleren en helpen hun bedrijfsactiviteiten te moderniseren. Het grootste supermarktconcern heeft plannen bekend gemaakt om binnen twee jaar te willen overschakelen op milieuvriendelijk varkensvlees. Als we daarnaast de grootschalige ruiming van runderen, varkens, kippen en geiten zien, dan doet dat de vraag rijzen of grootschalige veeteelt nog toekomst heeft. D66 wil daarom onderzoeken of de twee Landbouw Ontwikkelingsgebieden (LOG's) – bedoeld voor grootschalige landbouw - geschikt moet worden gemaakt voor kleinschaliger landbouw. D66 wil dat de gemeente meedenkt met de agrariërs om hun voedselproductie en inkomen toekomstbestendig te houden. Hierbij moeten de agrarische ondernemers de ruimte krijgen een deel van hun inkomen te halen uit nieuwe activiteiten zoals toerisme, zorg en duurzame energieopwekking.

Het vele natuurschoon en andere toeristische attracties in en om onze gemeente geven alle aanleiding hier serieus naar te kijken.

D66 zegt JA tegen:

- Ondersteunen en stimuleren van startende ondernemers
- Ruimte geven aan bestaande ondernemers
- Richten op een duurzame bedrijvigheid
- Moderne digitale infrastructuur

Stimuleren van (nieuwe) bedrijvigheid

D66 gaat ook op economisch gebied uit van de eigen kracht, van het individu, maar ook van de lokale ondernemers. In onze gemeente Heeze-Leende hebben we een aantal parels dat de potentie heeft om uit te groeien tot groeimotoren van de lokale economie. Te denken valt hierbij aan cultuur en natuur in de verschillende kernen, de gezondheidszorg en de landbouw. Om deze activiteiten tot volle wasdom te brengen wordt van de gemeente een actieve rol verlangd. Niet als ondernemer, maar wel als bruggenbouwer, aanspreekpunt en kenniscentrum voor de verschillende partijen. Door te focussen op twee van deze parels (gezondheidszorg en landbouw) wil D66 er voor zorgen dat de geleverde inspanningen maximaal renderen. De combinatie van gezondheidszorg en landbouw in de vorm van zorgboerderijen biedt ook nieuwe kansen. Succes zal er dan als vanzelf toe leiden dat ook andere sectoren, zoals toerisme, daar de vruchten van plukken.

D66 wil dat de gemeente initiatieven van belangenorganisaties steunt. Zo bieden starternetwerken de beginnende ondernemers de mogelijkheid elkaar te helpen en te motiveren. Werkloze inwoners moeten in de visie van D66 actief worden voorgelicht door de gemeente over de mogelijkheden van zelfstandig ondernemerschap, als alternatief voor een baan in loondienst. D66 wil startende ondernemers kansen bieden door hen te

D66 Heeze-Leende

faciliteren. Denk aan het verruimen van vestigingsmogelijkheden en een aanmoedigend beleid op het gebied van de combinatie wonen en werken.

Naast startende ondernemers, heeft D66 ook oog voor de belangen van de bestaande ondernemingen. Als deze nieuwe activiteiten willen ontplooiën of willen uitbreiden, dan moet de gemeente hier constructief aan meewerken. Wel heeft D66 oog voor de duurzaamheid van deze nieuwe activiteiten. Initiatieven die bijdragen aan een beter leefmilieu voor mens en dier waardoor er ook op lange termijn perspectief op blijvende werkgelegenheid is, worden in het bijzonder omarmd. D66 vindt dat de gemeente een betrouwbare partner dient te zijn voor ondernemers, waarbij ook lokale ondernemers alle kansen geboden moeten worden.

D66 vindt ook dat de digitale voorzieningen in de gemeente Heeze-Leende aan de laatste eisen moeten voldoen. De digitale infrastructuur moet een reden voor vestiging van een bedrijf in onze gemeente zijn.

2 Leven

Dit wil D66:

Onze gemeente Heeze-Leende is een mooie leefgemeenschap. De inwoners hebben recht op goed onderwijs en prima voorzieningen die beantwoorden aan de vraag en behoeften. D66 wil in de kernen behouden wat kan, en centraal organiseren wat moet. D66 vindt zelfredzaamheid belangrijk zodat iedereen zijn of haar kansen kan grijpen. Hiervoor moet de gemeente niet alleen onderwijs en sociale netwerken aanreiken, maar waar nodig ook directe hulp.

Een leven lang leren

D66 is dé onderwijspartij. Goed onderwijs is belangrijk voor de ontplooiing en zelfstandigheid van alle burgers en biedt de burger toekomstperspectief. Goed onderwijs is de basis voor een samenleving waarin iedereen tot zijn recht komt en alle mensen de kans krijgen het beste uit zichzelf te halen. Dat geldt voor alle leeftijdscategorieën. Niet voor niets staat "Een leven lang leren" voor ons centraal in het onderwijs. Goed onderwijs is de basis van onze kenniseconomie. Als enige partij heeft D66 de afgelopen jaren consequent investeringen in onderwijs afgedwongen. Wij blijven dit doen omdat we erin geloven dat goed onderwijs zichzelf altijd terugverdient.

In onze gemeente volgen ruim 1400 leerlingen elke dag basisonderwijs. D66 wil middelen vrij maken om onderwijsassistenten en conciërges in te zetten. Zo maken we de scholen veiliger en kunnen we ook die kinderen die dat nodig hebben net dat duwtje in de rug geven.

Schoolgebouwen dienen te voldoen aan de eisen van deze tijd. Er is de laatste jaren veel geïnvesteerd in huisvesting. D66 wil deze investeringen doorzetten bij scholen die (de komende jaren) aan renovatie of nieuwbouw toe zijn. Het binnenmilieu van de basisscholen Dirk Hezius en Berghof in Heeze en Sint-Jan in Leenderstrijp laat te wensen over. De ventilatie en luchtkwaliteit verdienen extra aandacht want deze zijn van invloed op de leerprestaties.

Wij willen dat de gemeente een lange termijn visie formuleert om verschraving van het onderwijsaanbod te voorkomen. D66 wil basisscholen waar mogelijk behouden voor elke wijk of kern. Ze spelen een cruciale rol in de leefbaarheid van de omgeving. Onderwijsvoorzieningen moeten zoveel mogelijk worden ingericht zodat ze ook buiten schooltijden gebruikt kunnen worden. Multifunctioneel dus. Initiatieven hiervoor komen in de eerste plaats vanuit de wijken, kernen en scholen zelf, daartoe uitgenodigd door de gemeente. Scholen bieden ruimte aan meer dan leslokalen alleen. Waar mogelijk is er ook ruimte voor kinderopvang, buitenschoolse

D66 zegt JA tegen:

- Zo mogelijk renoveren of nieuwe huisvesting van scholen
- Multifunctionele en toekomstgerichte invulling van schoolgebouwen
- Faciliteren van passend onderwijs
- Bevorderen van samenwerking tussen de scholen
- Onderwijsassistenten en conciërges op scholen

opvang, sport, cultuur en welzijn. Scholen zijn zo breed als mogelijk c.q. wenselijk.

D66 wil ook passend onderwijs faciliteren. De integratie van kinderen met een beperking en/of achterstand of hoge begaafdheid moet gestalte krijgen. De scholen moeten daarin door regionaal sluitende samenwerking in kunnen voorzien.

Bevorderen van samenwerking tussen de scholen is voor D66 belangrijk. Het samenwerkingsverband LEA door de scholen in de gemeente Heeze-Leende richt zich op onderwijskundige en andere thema's zoals cultuur (gezamenlijke muziekweek), sport, buitenschoolse activiteiten, zorg/opvoedingsvraagstukken. De uitvoering van dit samenwerkingsverband dient een hoge prioriteit te hebben.

D66 vindt dat de gemeente Heeze-Leende ook wat betreft volwassenen-educatie een eigen verantwoordelijkheid heeft. Immers, wie gelooft in een leven lang leren moet dat ook in de praktijk brengen. Juist in deze tijden, als je kunt aantonen dat opleidingen de werkgelegenheid in de gemeente of regio mee helpen verhogen. De gemeente Heeze-Leende verwacht door de crisis een fikse stijging van minimaal 25% van het aantal uitkeringsgerechtigden. Daar moeten we ook met onderwijs iets aan doen, bijvoorbeeld door middel van leerbonnen waarmee je via het WMO loket geld kan krijgen voor opleidingen, gericht op werk of persoonlijke ontwikkeling. Deze leerbonnen gaan niet ten koste van de gemeentelijke begroting – het geld is beschikbaar gesteld door het Rijk, UWV of de Provincie – maar moet wel door de gemeente worden georganiseerd. Uitkeringen die op deze manier verdwijnen zijn voor Heeze-Leende wel pure winst.

Voorzieningen op maat

Maatschappelijke voorzieningen zorgen voor sociale samenhang binnen de gemeente en betrekken bewoners bij het maatschappelijk leven. Reden dat D66 niet kiest voor verschraling maar juist voor het in stand houden van functies, maar dan wel op een slimme manier. Voor D66 geldt: in de kernen behouden wat kan, centraal regelen wat moet. Voor regionale functies moet onze gemeente een goede samenwerking met andere gemeenten zoeken. Belangrijk is ook dat de burgers altijd weten waar en wanneer hij of zij de functie kan vinden.

Keuzes zullen vooral plaatsvinden op beheer en infrastructuur. De financiële situatie in de komende jaren dwingt de gemeente tot het maken van keuzes. En dan is het behoud van de functie voor D66 belangrijker dan het behoud van alle fysieke voorzieningen. Een multifunctioneel gebruik van accommodaties overdag en in de avond – waaronder de Brede Scholen maar ook sportkantines – bieden mogelijkheden voor het integreren van functies die nu nog apart zijn gehuisvest.

D66 zegt JA tegen:

- Behouden in kernen wat kan, centraal regelen wat moet
- Samenvoeging van functies in één voorziening
- Samenwerking met regio om voorzieningen bereikbaar en betaalbaar te houden
- Goede informatievoorziening waar en hoe voorzieningen te bereiken zijn
- Sporten voor iedereen

D66 vindt dat sport een belangrijke plaats in het sociale leven inneemt. We vinden het belangrijk dat mensen uit alle lagen van onze bevolking kunnen blijven sporten. D66 wil onderzoek naar efficiënt gebruik van voorzieningen – zo mogelijk ook voor andere activiteiten.

D66 zegt JA tegen:

- Stimuleren van zelfredzaamheid
- Inzet van ZZP-ers in zorg en ondersteuning
- Lagere beheerskosten en een effectieve uitvoering

Ondersteuning van burgers

De gemeente wordt steeds meer verantwoordelijk voor de ondersteuning van burgers in de thuissituatie. Met de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) zijn belangrijke taken bij de gemeente ondergebracht. D66 staat daar positief tegenover, lokale sturing is beter dan centrale sturing.

Kernbegrip bij de WMO is dat burgers zelfstandig kunnen leven en meedoen in de samenleving. Volwaardige participatie dus. Als burgers dat niet zelfstandig lukt, moet er een beroep kunnen worden gedaan op hun omgeving. Als dat niet of onvoldoende beschikbaar is, komt de gemeente in beeld voor de noodzakelijke ondersteuning.

De gemeente heeft een belangrijke regierol. Niet alleen om te zorgen dat er tijdig goede voorzieningen zijn geregeld, maar vooral ook ter ondersteuning van het vrijwilligerswerk en de mantelzorg. Deze laatste zijn voor de mensen van groot belang en vormen de smeerolie in de samenleving.

D66 wil de arbeidsmarkt groter maken door meer inzet van ZZP'ers en andere zelfstandigen in de zorg en ondersteuning. Daar wordt nu te weinig gebruik van gemaakt. Door het wegvallen van de overheadkosten is dit goedkoper voor de gemeente.

Belangrijk is dat het voorzieningenniveau op peil wordt gehouden tegen aanvaardbare kosten. En dat kan: door slim en efficiënt te werken, een lage bureaucratie en terugdringing van verspilling en onnodig gebruik. Door goed gebruik te maken van de marktwerking, kunnen kosten worden bespaard. Geld dat dan wel kan worden uitgegeven aan noodzakelijke ondersteuning van de burger.

Deze totale ondersteuning is gericht op de mogelijkheid van onze burgers om mee te kunnen doen in de samenleving. Op school, op het werk, bij verenigingen en met familie en vrienden. Dat kan de gemeente niet 'regelen' maar ze kan er wel bij helpen.

D66 zegt JA tegen:

- Permanente stageplaatsen bij gemeente voor leerlingen en studenten
- Jongeren betrekken bij jeugd-beleid
- Schade aan straatmeubilair door vandalisme verhalen op daders en ouders

Ondersteunend Jeugdbeleid

Ondersteun ouders daar waar nodig en betrek jongeren bij nieuw beleid. In de visie van D66 zijn ouders verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. De gemeente ondersteunt daarbij met het zorgen voor goede scholen, voldoende buitenschoolse opvangmogelijkheden en door het aanbieden van faciliteiten voor diverse sport en culturele activiteiten.

Door jongeren op hun eigen kracht aan te spreken en te betrekken bij het bedenken en uitwerken van nieuwe initiatieven op dit gebied, aansluitend op hun interesse gebieden, kan het draagvlak toenemen en het gevoel voor verantwoordelijkheid bij de jongeren worden vergroot. D66 wil daarom dat de gemeente een aantal permanente stageplaatsen aanbiedt voor leerlingen en studenten.

Bij sommige projecten, namelijk die met een relatie tussen school en wijk (vreedzame school, pestgedrag etc.) heeft de gemeente ook een duidelijke rol en verantwoordelijkheid.

Dreigt het fout te gaan, dan wil D66 voor het voorkomen en bestrijden van overlast door bijvoorbeeld hangjongeren, naast de jongeren de ouders als eerstverantwoordelijken aanspreken en schade door vernielingen en bekladdingen met graffiti zonder pardon in rekening brengen.

Seniorenbeleid

D66 beseft dat senioren hulpbehoevend kunnen worden. Inzet van ons is daarbij altijd dat zelfredzaamheid voorop staat. De gemeente moet zoveel mogelijk proberen in haar hulp deze zelfredzaamheid te bevorderen in plaats van de regie over het leven van haar inwoners onnodig over te nemen.

Net zo belangrijk vindt D66 dat actieve senioren gestimuleerd en gefaciliteerd worden om maatschappelijk betrokken te blijven. Hiermee krijgen ze na hun werkzame leven een nieuw sociaal netwerk en blijft hun geest geprikkeld. D66 wil beschikbare senioren actief benaderen met het doel hun kennis en ervaring in te zetten voor maatschappelijke projecten en activiteiten. Wij denken hierbij onder meer aan WMO loketten, leercentra en mantelzorg.

Daarnaast zien we dat de mobiliteit van onze vergrijzende bevolking aandacht verdient. Hoewel de gemeente niet verantwoordelijk is voor Openbaar Vervoer, wil D66 toch dat de gemeente binnen de samenwerkingsverbanden aandacht vraagt voor de gebrekkige verbindingen in onze gemeente.

D66 zegt JA tegen:

- Bevorderen zelfredzaamheid senioren
- Opzetten seniorenpool
- Goed en toereikend Openbaar Vervoer

3 Besturen

Dit wil D66:

Er komen voor de Nederlandse gemeenten zéér moeilijke financiële jaren aan. Grondverkoop stagneert, de bijdragen uit het Gemeentefonds dalen, de kosten stijgen en het Rijk laat de financiering van steeds meer taken over aan de gemeente. Voeg daarbij het verlies aan vertrouwen van burgers in de politiek, dan betekent dit dat de nieuwe raadsleden voor een enorme klus staan. De nieuwe raadsperiode vraagt om een financieel verantwoord beleid, breed gedragen door de bevolking én een transparante besluitcultuur.

Gedegen financieel beleid

Gemeenten in Nederland staan voor een moeilijke periode. Vanaf 2011 wordt er 20% gekort op het Gemeentefonds. Verdere bezuinigingen vanuit het Rijk ten aanzien van de financieringen van gemeenten zijn niet uitgesloten. Dat betekent dat eigenlijk al in de net vastgestelde begroting 2010 daarmee rekening mee gehouden had behoren te worden. Dat is niet het geval.

De makkelijkste oplossing is het verhogen van de belastingen. Hoef je niet na te denken en de burger betaalt toch wel, die heeft namelijk geen keuze. Dat is niet de weg die D66 wil gaan. Wij garanderen niet dat de gemeentelijke belastingen nooit zullen stijgen, maar wel als laatste middel.

Omdat de gemeente Heeze-Leende nagenoeg geen bouwgrond meer heeft, kunnen tal van projecten niet meer gefinancierd worden. Onze gemeente verandert van een bouwgemeente in een beheersgemeente. D66 wil voor bedrijventerreinen/ uitgifte van bouwgronden een vorm van erfpacht instellen waardoor de gemeente op lange termijn inkomsten uit haar grondbezit blijft genieten.

Er valt ook niet te ontkomen aan kostenreductie. Gemeenten mogen in tegenstelling tot de landelijke regering immers wettelijk geen begrotingstekort hebben. Het terugdringen van de kosten is voor D66 wel wat anders dan simpel bezuinigen en schrappen. Het biedt ook een kans om na te denken over de toekomst van Heeze-Leende. Welke functies zijn nodig, op welke wijze, wat is dan het resultaat en tegen welke kosten.

D66 wil dat de gemeente meer resultaat gestuurd gaat werken. Alleen geld uitgeven aan zaken die noodzakelijk zijn, een duidelijke toegevoegde maatschappelijke waarde hebben en een voor de burgers zichtbaar en meetbaar resultaat geven. De gemeente moet professioneel projectmatig plannen met duidelijke financiële kaders en risico analyse vooraf. Toetsbaarheid van het beleid wordt mogelijk door duidelijk omschreven prestatie indicatoren. Op deze manier kan al tijdens het project tijdig bijgestuurd worden. Als bij projecten bij tussentijdse meetpunten afwijkingen worden

D66 zegt JA tegen:

- Duidelijke financiële kaders, heldere begroting en risico analyse voorafgaand aan projecten
- Prestatie indicatoren om voortgang te kunnen controleren
- Afwijkingen op voortgangsmetpunten als vast agendapunt in de gemeenteraad bekend maken
- Functie is sturend en niet de huidige voorziening of werkwijze
- Eindresultaat telt, niet de winst op korte termijn
- Efficiencyslag maken in gemeentelijk denken en handelen
- Aanspreken burgers en bedrijven op de eigen verantwoordelijkheid

geconstateerd op gebied van duurzaamheid, financiën en voortgang meetpunten, dan zou dit een agendapunt in de gemeenteraad moeten zijn. Voortschrijdend inzicht is geen schande maar vergroot draagvlak voor beslissingen en creëert vertrouwen.

Alleen zo kan de gemeente haar waarde voor de burger bewijzen.

D66 kiest daarnaast voor professionele doelmatigheid met oog voor lange termijn en duurzaamheid. Dus: geen dingen doen maar dingen bereiken.

Altijd is de functie sturend en niet de huidige voorziening of werkwijze. D66 verwerpt het idee van korte termijn bezuinigingen op onderwijs, jeugdbeleid, sociale samenhang en leefbaarheid als deze op de lange termijn hogere kosten of problemen gaan veroorzaken. Beter is het dan juist om toch te investeren als daarmee op langere termijn een kostenreductie te behalen is. Hiermee stellen we duidelijk: wij gaan voor het totale resultaat en niet voor schijnoplossingen. Daarom wil D66 op alle gebieden uitbesteden of samenwerken als dat efficiënter, goedkoper en beheersbaar is. Om onze zelfstandigheid als gemeente te behouden is het beter om nu, op voor de burger onzichtbare en onmerkbare zaken, samenwerking en schaalvergroting te zoeken, zodat we later niet uit financiële noodzaak volledig moeten opgaan in een andere gemeente.

Daarnaast moeten inefficiëntie, bureaucratie, ambtelijke inzet zonder resultaat en onnodige regeltjes uit het gemeentelijke apparaat worden gebannen. Monitor professioneel en grijp in en stuur bij als en zodra dat nodig is. Belangrijk is ook dat de burgers en bedrijven door de gemeente worden aangesproken op de eigen verantwoordelijkheid: de gemeente is er niet voor alle problemen.

Betere dienstverlening

De vervreemding tussen burger en overheid is een zorgpunt. D66 vindt ook dat een gemeente haar toegevoegde waarde moet bewijzen. Dat kan door korte lijnen naar de burger en een hoog niveau van flexibiliteit en dienstbaarheid. De manier van werken moet doelmatig, transparant en vooral controleerbaar zijn. Juist in een kleine gemeente moet dit mogelijk zijn. De burger is er immers niet voor de overheid, de overheid is er voor de burger.

In de komende raadsperiode wil D66 meer dienstverlening op maat realiseren. Bijvoorbeeld meer gebruik van ICT en internet. Waarom kan een ondernemer wel zijn inschrijving bij de kamer van koophandel downloaden en moet je voor een simpel uittreksel uit het bevolkingsregister naar het gemeentehuis? Alle simpele aanvragen voor vergunningen, voorzieningen en andere zaken zullen zo spoedig mogelijk via internet moeten kunnen. Als de burger dat tenminste wil. Want ook een persoonlijk advies voor inwoners die dat willen moet mogelijk zijn. Hier hoort ook een betere communicatie met de burgers bij, via welk medium dan ook.

D66 zegt JA tegen:

- Dienstbare overheid
- Grotere lokale sturing en intensievere samenwerking
- Efficiencyslag maken

D66 ziet ook positieve effecten van een grotere lokale sturing. Het aantal taken dat wordt overgeheveld van de rijksoverheid naar gemeenten zal blijven groeien. Een sterkere samenwerking binnen de zogeheten A2 gemeenten (Heeze-Leende, Waalre, Valkenswaard en Cranendonck) is daarvoor een voorwaarde om dit allemaal te kunnen realiseren en bekostigen. D66 wil voor de uitvoering van taken als de afhandeling van vergunningen en andere aanvragen, juridische en financiële uitvoering en control meer samenwerken. Ook op specifieke strategische beleidstaken zal meer projectmatig moeten worden samengewerkt waarbij gebruik wordt gemaakt van de gezamenlijke kennis en expertise. Samenwerken voorkomt dubbel werk, is goedkoper en maakt de gemeente minder kwetsbaar. Daarvoor is wel een duidelijke visie nodig op wat de gemeente zelf moet blijven doen en wat je kunt bundelen in die samenwerking.

Inzetten op efficiency is dus belangrijk voor D66. Door de bundeling van taken, kostenbesparing en een beter gebruik van ICT en internet, is ook minder huisvesting voor de gemeente nodig. Hierop kan dan ook worden bespaard, door verhuur of anders. Voor D66 is zelfs het gemeentehuis geen 'heilig huisje' en het doelmatig en kostenefficiënt gebruik ervan moet bespreekbaar gemaakt worden.

D66 zegt JA tegen:

- Betrekken van de burger in de besluitvorming
- Uitschrijven van referendum bij belangrijke beslissingen
- Jaarlijkse huis-aan-huis krant met verantwoording B&W

Directe invloed van mensen

Belangrijk voor D66 is het om de burger te betrekken in de besluitvorming, juist bij lastige kwesties. Door het betrekken van de burger, delen van verantwoordelijkheid en het geven van een deel van de beslissingsruimte kunnen burgers medeverantwoordelijk worden gemaakt voor hun eigen woon- en leefomgeving. Daarmee verwacht de burger ook niet meer dat de gemeente alle problemen oplost.

D66 wil daarom dat burgers ook op buurt en gemeentelijk niveau zelf beslissingen kunnen nemen. D66 is voorstander van het invoeren van een correctief en raadgevend referendum. Ook van het raadplegend referendum is D66 voorstander; dit biedt mensen de mogelijkheid zich uit te spreken over alternatieve voorstellen (meerkeuzereferendum/preferendum). Overigens is voor dit laatste geen wettelijke basis nodig. Wij vinden dat partijen zich van tevoren moeten committeren aan de uitslag van een referendum.

Naast invloed, hebben burgers ook recht op uitleg over genomen besluiten. In een jaarlijkse huis-aan-huis krant legt het college van Burgemeester en Wethouders in gewonemensentaal verantwoording af over de bereikte resultaten. Op de site van de gemeente komen daarnaast discussies over actuele onderwerpen. De gemeenteraad moet weer hét praat-huis van de gemeentelijke democratie worden. Geen beslissingen in commissies en achterkamertjes, maar motivering, toetsing en verantwoording van besluiten in de gemeenteraad.